

- 2 **Schelde-estuarium**
Monitoring verruiming
Westerschelde:
de resultaten
- 3 **Nederland**
Samenwerking Zeeland -
Louisiana in hun strijd
tegen overstromingen
- 4 **Vlaanderen**
Het Lippenbroek te
Hamme: het begin van
een succesverhaal?
- 5 **Brussel**
Blauw en groen netwerk:
realiteit en perspectieven
- 6 **Frankrijk**
Het Park van de Deûle:
een groene long voor
de Rijkselse Metropool
- 7 **Wallonië**
Doornik: de weder-
geboorte van de
Scheldekaaien
- 8 Activiteiten in
het Scheldebekken...

Grenze-loze Schelde

Escaut sans Frontières

Een uitgave van Grenze-loze Schelde - Escaut sans Frontières, internationaal samenwerkingsverband voor de verbetering en het herstel van het ecosysteem in en om de waterlopen van het Scheldebekken.

© Petra Van Rouwendal

► Schelde-estuarium

► Volgende pagina

In 1995 spraken Vlaanderen en Nederland af dat de Westerschelde verder verruimd (verdiepen en verbreden) zou worden, van -14,5 tot -16m NAP¹, om de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen voor grote zeeschepen te verbeteren. Tussen juli 1997 en juli 1998 is deze verruiming van de vaargeul in de Westerschelde uitgevoerd.

In 1996 heeft Rijkswaterstaat (RWS) opdracht gegeven aan het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) om de gevolgen van de verruiming van de Westerschelde en het mondingsgebied vast te leggen om zondig het beheer daarop aan te passen. Het meetprogramma MOVE (MONitoring VERRuiming) werd opgesteld voor het regelmatig meten van de belangrijkste fysische, biologische en chemische kenmerken van de Westerschelde. Daarnaast heeft dit meetprogramma tot doel om de bagger-, stort- en zandwinstrategie te kunnen evalueren.

Uit het MOVE eindrapport blijkt dat veel ontwikkelingen in de afgelopen jaren niet zonder meer zijn toe te wijzen aan deze ingreep. Als logisch gevolg is wel geconstateerd dat de laagwaterstanden in het oostelijk deel van de Westerschelde zijn afgenomen. Een andere, opmerkelijke constatering is dat het estuarium is overgegaan van een zandimporterend naar een zandexporterend systeem. Het is nog niet duidelijk wat de oorzaak van deze omslag is.

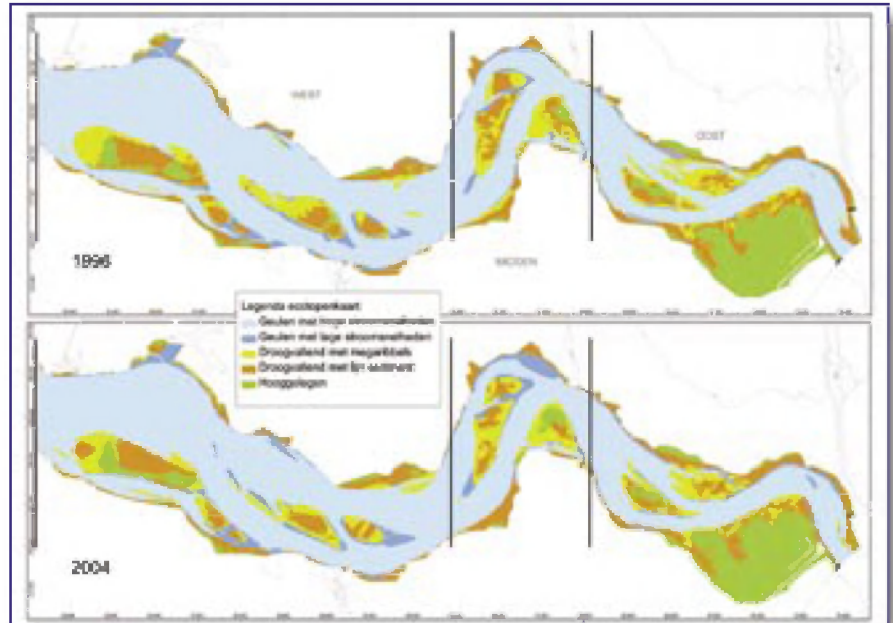
Stortbeleid en meergeulensysteem

Het rapport biedt belangrijke handvaten voor het bagger- en stortbeleid. Het stortbeleid heeft namelijk goed gewerkt en geen schade toegebracht aan het meergeulensysteem. Het rapport laat zien dat wellicht ook storten in het hoofdvaarwater mogelijk wordt.

Waterstanden en stroomsnelheid

Na de verruiming is de hoeveelheid water vanuit de Noordzee naar de Westerschelde wat toegenomen. Het water stroomt meer door het hoofdvaarwater en minder door het nevenvaarwater. De toename van de waterhoeveelheid geeft erosie van de plaatranden. De stroomsnelheid in het hoofdvaarwater is gelijk gebleven.

De waterstanden in de Westerschelde zijn grotendeels gelijk gebleven, uitgezonderd tussen Hansweert en Bath waar de laagwaterstanden van 3 tot 7 cm zijn gedaald.

► Een ecotopenkaart 'verbeeldt' de ruimtelijke gevolgen van ontwikkelingen in de toestand van een watersysteem voor de natuur. Bovenstaande figuur zet de toestand voor de verruiming van de vaargeul (1996) uit t.o.v. deze er na (2004).

Platen, slikken en schorren

Een verrassing na de verruiming is de afname van platen en toename van ondiep water. Een sluitende verklaring hiervoor is er nog niet. De oppervlaktes van de schorren en slikken zijn niet wezenlijk veranderd. Zowel de schorren, slikken, droogvallende platen als het ondiepe water met lage stroomsnelheden zijn rijke voedselgebieden. Voedselrijke platen zijn wat afgenomen, daartegenover staat toename van rustig ondiep water en komt er op de platen middenin de Westerschelde inmiddels schorvorming voor.

Het water als voedselbron

Een tegenvaller is de afname van de helderheid van het water. Hierdoor is de productie van voedsel in het water afgenomen. De oorzaak ervan ligt niet alleen bij de verruiming. Positief na de verruiming zijn de toename van de bodemalgen, een belangrijke voedselbron voor bodemdieren en vogels. De voor vogels belangrijke bodemdieren zijn gelijk gebleven en de vogelfunctie van de Westerschelde is hierdoor in stand gebleven.

De oorzaak van alle veranderingen in het meergeulensysteem van de Westerschelde is nog niet gevonden. Veel kennis is nog nodig. Dit betekent dat Nederland, in de toekomst samen met Vlaanderen, doorgaat met meten en onderzoek.

Met dank aan Bert Van Eck
(RWS-RIKZ)

¹ NAP: het Normaal Amsterdams Waterpeil is de referentiehoogte waaraan hoogtemetingen in Nederland worden gerelateerd. Voor het gemak wordt het NAP gelijkgesteld aan het gemiddeld zeeniveau, in werkelijkheid is het hoger. Het NAP ligt 2,3m hoger dan de Tweede Algemene Waterpassing (TAW -referentiehoogte in België).